

صورت‌های مالی

اگر کسی بخواهد بداند وضعیت مالی شرکت چگونه است تنها راهش بررسی صورت مالی شرکت است . تحلیل صورت

مالی شرکتها کار نسبتا دقیق و فنی است . پس از بررسی صورت مالی مشخص می شود، که گذشته شرکت از لحاظ قدرت

فروش سرمایه و سوددهی چگونه بوده است و وضعیت آینده را می شود تخمین زد. نیاز به تحلیل صورت‌های مالی کاملا

ضروری است و بسیاری که در انتخاب خود متضرر می شوند، به دلیل توجه نکردن به صورت مالی شرکت می باشد.

صورت‌های مالی چند نوع است :

۱- ترازنامه

۲- صورت‌حساب سود و زیان

۳- صورت حساب سود و زیان انباشته

۴- صورت مالی میان دوره ای

۵- صورت سرمایه

۶- صورت گردش وجوه نقد

ترازنامه چیست؟

ترازنامه صورت مالی است که در آن دارایی های شرکت بدهی های شرکت و سرمایه (حقوق صاحبان سهام) ثبت است.

اطلاعات ترازنامه طبقه بندی خاص خود را دارد. مثلا اول دارایی ها ذکر می شود، بعد بدهی ها و در آخر حقوق صاحبان

سهام. ترازنامه، برای سهامداران از این جهت با اهمیت است که معلوم میکند ، شرکت چه میزان دارایی ، چه میزان بدهی

و سرمایه دارد و بدین وسیله می توان قدرت شرکت را پیش بینی کرد . در شکل بعد يك نمونه ترازنامه را می بینیم.

نسبت های مالی به چه معناست؟

نسبت ارزش های به دست آمده از صورت های مالی شرکت که برای بررسی سلامت شرکت و قیمت سهام آن به کار می

نسبت درآمد به دارایی، نسبت قیمت به ارزش دفتری، نسبت P/E، رود. در میان نسبت های مالی، نسبت جاری، نسبت

سود قبل از کسر مالیات به فروش و نسبت آنی از مهم ترین نسبت ها هستند. ارقام حسابداری که ما را در رسیدن به

و تغییر پذیری. EPS، این نسبت ها کم می کنند، عبارت اند از: ارزش دفتری، پوشش سود سهام، محصول فعلی

نسبت نقدینگی چیست؟

نسبت نقدینگی برابر است با وجوه نقد و اوراق بهادار قابل فروش در بازار، به تعهدات و بدهی های جاری شرکت. این

نسبت سرعت پرداخت دیون شرکت به بستانکاران را نشان می دهد.

ارزش جاری بازار به چه معناست؟

ارزش بازار کل سهام منتشر شده از سوی شرکت به قیمت جاری در بازار سهام را ارزش جاری می نامیم..

سود تقسیمی هر سهم:

EPS=DPS- (اندوخته قانونی+اندوخته طرح و توسعه+سود انباشته

درآمد هر سهم: EPS:

سود نقدی هر سهم

$$\text{نسبت سود تقسیمی هر سهم} = \frac{DPS}{EPS} < 1$$

تعریف EPS:

هرگاه کل سود پس از کسر مالیات را به تعداد سهام شرکت تقسیم نماییم سود پیش بینی شده هر سهم بدست می آید

مدیریت قیمت:

هر سهم در هر روز نهایتاً تا حد مشخصی میتواند افزایش یا کاهش داشته باشد.

% الف: حداکثر نوسان روزانه: دامنه تغییرات روزانه قیمت = ۲ درصد

قیمت پایانی روز قبل = ۰۰۰،۱۰ ریال

حداکثر قیمت روز جاری حداقل قیمت روز جاری. ۱۰۲۰۰

۸۰۰،۹

سود پیش بینی شده:

Eps عبارتست از سود هر سهم که شرکت برای سال مالی که در پیش است پیش بینی میکند.

تحقق یافته: عبارتست از سود هر سهم که در دوره مالی گذشته به هر سهم تعلق گرفته است

افزایش سرمایه

معمولاً پس از پیشنهاد هیئت مدیره و ارائه طرح توجیهی افزایش سرمایه و مشخص نمودن روش و محلی که مبلغ

حاصل از افزایش سرمایه قرار است در آنجا سرمایه گذاری شود، این افزایش به میزان مشخص، (مثلاً ۱۰۰٪) به تصویب مجمع می رسد.

پس از آن این افزایش سرمایه در اختیار هیئت مدیره قرار میگیرد و هیئت مدیره پس از طی مراحل قانونی و جلب رضایت سازمان بورس اقدام به ثبت این افزایش مینماید.

اصولاً افزایش سرمایه به سه طریق امکان پذیر است که ابتدا آنها را نام برده و سپس در قسمت های بعدی توضیحات لازم را می آوریم:

- ۱- افزایش سرمایه به روش جایزه
- ۲- افزایش سرمایه از محل آورده نقدی
- ۳ - افزایش سرمایه به روش صرف سهام

افزایش سرمایه به روش جایزه :

همانطور که میدانیم ، معمولاً شرکتها مقداری از سود سالیانه خود را در حساب اندوخته ذخیره مینمایند و در زمان مقتضی با انتقال موجودی این حساب به حساب سرمایه و انتشار اوراق سهام جدید ، سرمایه اسمی شرکت را افزایش میدهند و سپس اوراق سهام جدید را به نسبت سهام قبلی بین سهامداران توزیع مینمایند . چون در این حالت سهامداران پولی بابت اوراق جدید پرداخت نمی نمایند ، اصطلاحاً به آن افزایش سرمایه به روش جایزه میگویند . در این حالت معمولاً نسبت کاهش قیمت سهم ، بعد از افزایش کمی کمتر از ، نسبت افزایش سرمایه است . بعنوان مثال یکی از شرکتهایی که به این روش افزایش سرمایه داده است ، سرمایه گذاری ملی ایران بود ، که سرمایه خود را به میزان ۲۰۵۰ میلیارد ریال افزایش داد . که این مبلغ را از محل سود تقسیم نشده و مطالبات سهامداران تامین نمود . این شرکت حدوداً ۲۴۱ درصد افزایش سرمایه داد ولی با توجه به اینکه قیمت این سهم قبل از مجمع ۶۸۵۱ ریال و بعد از آن ۲۲۰۶ ریال شد ، میتوان دید که با وجودی که افزایش این شرکت حدود ۲۴۱ % بوده ولی افت قیمت آن با نسبت حدوداً ۲۱۰ % بوده است .

افزایش سرمایه از محل آورده نقدی :

زمانی که شرکت اندوخته ای جهت افزایش سرمایه در اختیار ندارد و جهت ایجاد نقدینگی قصد افزایش سرمایه را داشته

باشد ، میتواند از این روش برای افزایش سرمایه استفاده کند . توضیح اینکه گاهی شرکتها مقداری از مبلغ افزایش سرمایه را بصورت اندوخته دارند . ولی این مقدار برای افزایش مورد نظر کافی نیست، در این حالت شرکت میتواند، از روش اول و دوم همزمان مبلغ افزایش سرمایه را تامین کند . در این حالت شرکت به هر سهامدار به نسبت تعداد سهام قبلي امتیازي جهت خرید سهام جدید میدهد که اصطلاحا به آن حق تقدم میگویند . پس از ثبت افزایش به این روش برگه های حق تقدم به آدرس سهامداران ارسال میگردد .

سهامداران پس از دریافت برگه های حق تقدم در صورت تمایل ، مبلغ اسمي سهام متعلقه (که تعداد آن در برگه حق تقدم مشخص میشود)، را در مهلت مقرر به حساب شرکت واریز نموده و پس از مدتی (معمولاً از يك تا چهار ماه) برگه های سهام جدید به سهامداران داده میشود .

افزایش سرمایه به روش صرف سهام

در این روش، شرکت سهام خود را به مبلغی بیش از قیمت اسمي و از طریق پذیره نویسی بفروش رسانده و تفاوت حاصل از قیمت فروش و قیمت اسمي سهام را ، به حساب اندوخته منتقل و یا در ازای آن سهام جدید ، به سهامداران قبلي میدهد .

یکی از دلایلی که اخیراً این روش نسبت به روش افزایش از طریق آورده بیشتر مورد توجه شرکتها قرار گرفته، این است که در این روش شرکت مبلغ مورد نظر برای افزایش سرمایه را در مدت

کمتری از طریق پذیره نویسی تامین میکند. برخلاف روش آورده ،که معمولاً تامین مبلغ افزایش سرمایه تا آخرین روزهای پایان مهلت استفاده از حق تقدم و همچنین به فروش رساندن حق تقدم های استفاده نشده ، به طول میانجامد . در ایران گاهی شرکتها مبلغ مورد نیاز برای افزایش سرمایه را از طریق فروش تعدادي برگه سهام به نرخی بالاتر از قیمت اسمي تامین نموده و مابقي سهام را بین سهامداران قبلي توزیع نموده اند . بعنوان مثال فرض کنید شرکتي ۱۰۰۰۰ میلیون سرمایه دارد و

تعداد برگه های سهام آن ۱۰ میلیون می باشد و هر سهم این شرکت در بازار، ۹۰۰۰ ریال معامله می شود و این شرکت قصد دارد، سرمایه خود را به میزان ۱۰۰٪ و از طریق صرف سهام افزایش دهد. مبلغ مورد نیاز برای افزایش سرمایه ۱۰۰۰۰۰ میلیون ریال می باشد که معادل ۱۰ میلیون برگه سهام جدید است

$$\text{حجم مبنا} = \frac{۲۰ \text{ درصد تعداد سهام شرکت}}{۲۵۰ \text{ روز کاری}}$$

انواع روشهای افزایش سرمایه

۱- سود انباشته، اندوخته طرح و توسعه ← سهام جایزه

$$\text{قیمت جدید} = \frac{\text{قیمت قدیم}}{\text{نسبت افزایش} + ۱}$$

۲- آورده نقدی و مطالبات ← حق تقدم

$$\text{قیمت جدید} = \frac{\text{نسبت افزایش} \times ۱۰۰۰ + \text{قیمت قدیم}}{\text{نسبت افزایش} + ۱}$$

انواع روشهای افزایش سرمایه (مثال)

قیمت سهام شرکتی ۲۰۰۰۰ ریال است. این شرکت ۱۵۰ درصد افزایش سرمایه می دهد. برآورد قیمت جدید چقدر خواهد بود؟

۱- سود انباشته، اندوخته طرح و توسعه ← سهام جایزه

$$\text{برآورد قیمت جدید} = \frac{20000}{1 + 1/5} = 10000$$

۲- آورده نقدی و مطالبات ← حق تقدم

$$\text{برآورد قیمت جدید} = \frac{1/5 \times 20000 + 10000}{1 + 1/5} = 16000$$

$$P_2 = P_1 + \left[(\bar{P}_2 - P_1) * \frac{N}{M} \right]$$

$$\text{if } \left\{ \begin{array}{ll} \frac{N}{M} \geq 1 & 1 \\ \frac{N}{M} < 1 & \frac{N}{M} \end{array} \right.$$

P_2 قیمت پایانی روز جاری
 P_1 قیمت پایانی روز قبل
 $\bar{P}_2$ میانگین وزنی قیمت در روز جاری
 N تعداد سهام معامله شده
 M حجم مبنا شرکت مورد نظر

در فرمول بالا قیمت پایانی هر روز را می توان محاسبه نمود

مثالی می زنیم:

تعداد سهام شرکت = ۱۰۰ میلیون سهم

حجم مبنا = ۰۰۰،۸۰ سهم

قیمت پایانی روز قبل = ۰۰۰،۱۰ ریال

میانگین وزنی قیمت روز جاری = ۴۰۰،۱۰ ریال

الف: تعداد سهام معامله شده بیشتر از حجم مبنا باشد

$$400 \cdot P2 = 10$$

ب: تعداد سهام معامله شده کمتر از حجم مبنا باشد.

(برای مثال ۰۰۰،۴۰ سهم معامله شده باشد)

$$200 \cdot P2 = 10$$

وبعنوان آخرین نکته ای که باید مروری داشت :

۱- کارمزد معاملات سهام

مشتریان برای معاملات سهام، کارمزدهای زیر را پرداخت خواهند کرد:

کارمزد کارگزاران :

۴ در هزار (۴/۰ درصد) ارزش معاملات تا سقف ۱۰۰ میلیون ریال که توسط هم فروشنده و هم خریدار پرداخت می شود.

کارمزد بورس :

۸ در ده هزار (۰۸/۰ درصد) ارزش معامله تا سقف ۲۰۰ میلیون ریال که ۶۰ درصد توسط فروشنده و ۴۰ درصد توسط خریدار پرداخت می شود.

کارمزد حق نظارت سازمان :

۸ در ده هزار (۰/۸ درصد) ارزش معامله تا سقف ۲۰۰ میلیون ریال که ۶۰ درصد توسط فروشنده و ۴۰ درصد توسط خریدار پرداخت می‌شود.

کارمزد شرکت سپرده‌گذاری (کارمزد تسویه) :

۵/۲ در ده هزار (۰/۲۵ درصد) ارزش معامله تا سقف ۲۰۰ میلیون ریال که ۶۰ درصد توسط فروشنده و ۴۰ درصد توسط خریدار پرداخت می‌شود.

کارمزد شرکت فناوری

۳ در ده هزار (۰/۳ درصد) ارزش معامله تا سقف ۲۰۰ میلیون ریال که ۶۰ درصد توسط فروشنده و ۴۰ درصد توسط خریدار پرداخت می‌شود.

مالیات نقل و انتقال :

۵ در هزار (۵/۰ درصد) ارزش معامله که توسط فروشنده پرداخت خواهد شد. غیر از مالیات یاد شده سهامداران مالیات دیگری نخواهند پرداخت.

کل کارمزد پرداختی توسط خریدار = $۸۶/۴$ در هزار (۴۸۶/۰ درصد) ارزش معامله

کل کارمزد پرداختی توسط فروشنده = $۲۹/۵$ در هزار ارزش معامله (۵۲۹/۰ درصد)

به عبارت دیگر:

کارمزدی که خریدار باید به حساب شرکت کارگزاری واریز نماید برابر است با

مبلغ پرداختی به حساب شرکت کارگزاری در قبال خرید = ۱.۰۰۴۸۶ * ارزش خرید

کارمزدی که شرکت کارگزاری به حساب فروشنده، از محل فروش سهام پرداخت خواهد کرد برابر است با مبلغ پرداختی به مشتری پس از کسر کارمزد و مالیات = $۰.۹۸۹۷۱ * \text{ارزش فروش}$

۲- کارمزد معاملات آتی

کارمزد کارگزاران :

۴ در هزار (۴/۰ درصد) ارزش معاملات تا سقف ۱۰۰ میلیون ریال که توسط هم فروشنده و هم خریدار پرداخت می‌شود.

کارمزد بورس :

چهل و هشت در صد هزار (۰.۴۸/۰ درصد) ارزش قرارداد توسط فروشنده و سی و دو در صد هزار (۰.۳۲/۰ درصد) ارزش قرارداد توسط خریدار

کارمزد سپرده گذاری :

چهل و هشت در صد هزار (۰.۴۸/۰ درصد) ارزش قرارداد توسط فروشنده و سی و دو در صد هزار (۰.۳۲/۰ درصد) ارزش قرارداد توسط خریدار

کارمزد تسویه و تحویل (سپرده گذاری) :

پنج در هزار ارزش قرارداد بر حسب قیمت تسویه آخرین روز معاملاتی

در تعریف دیگری از EPS:

هرگاه کل سود پس از کسر مالیات را به تعداد سهام شرکت تقسیم نماییم سود پیش بینی شده هر سهم بدست می آید

سود پیش بینی شده عبارتست از سود هر سهم که شرکت برای سال مالی که در پیش است پیش بینی میکند.

تحقق یافته eps : عبارتست از سود هر سهم که در دوره مالی گذشته به هر سهم تعلق گرفته است

پایان